

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ТА ТУРИСТИЧНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка підприємства

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва галузі знань)

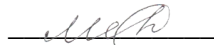
спеціальність 073 Менеджмент
(код і назва спеціальності)

освітня програма «Менеджмент: бізнес-адміністрування»
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

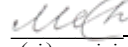
ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

 Метіль Т.К.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою управління підприємницькою та туристичною діяльністю протокол № 1 від 08.09.21

Завідувач кафедри Метіль Т.К.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності

 Драгієва Л.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

к.е.н, доцент кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю ІДГУ Сорока Л.М.

Рецензенти програми:

д.е.н., професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю ІДГУ Спепанова К.В.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	<i>Лекції:</i>	
	28	6
Модулів: 1	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин: 120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 1	<i>Лабораторні заняття:</i>	
Семестр: 2	<i>Семінарські заняття:</i>	
	30	6
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 4	2	
- самостійна робота: 4	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю: екзамен		
Мова навчання: українська	<i>Самостійна робота:</i>	
	60	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи і способи раціонального поєднання та ефективного використання всіх елементів виробничого процесу на рівні підприємства. При цьому економічні, організаційні й техніко-технологічні питання розглядаються у тісному взаємозв'язку.

Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

Передумови для вивчення дисципліни – засвоєння наступних навчальних дисциплін: «Мікроекономіка та макроекономіка».

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна «Економіка підприємства» тісно пов'язана з іншими дисциплінами, передбаченими навчальним планом, такими як: «Мікроекономіка та макроекономіка», «Бухгалтерський облік», «Фінанси, податки та податкова система», «Аналіз господарської діяльності», «Планування і контроль діяльності суб'єктів господарювання», «Управління активами та інвестиційним портфелем».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Менеджмент: бізнес-адміністрування».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗКЗ.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.	ПРН 11.	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ЗК4.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 3.	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
		ПРН 4.	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
ЗК5.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 3.	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
ЗК9.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 3.	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
		ПРН 16.	Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК1.	Здатність визначати та описувати характеристики організації.	ПРН 4.	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.
		ПРН 5.	Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
		ПРН 8.	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
СК2.	Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.	ПРН 6.	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
		ПРН 8.	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
СК3.	Здатність визначати перспективи розвитку організації.	ПРН 3.	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
		ПРН 5.	Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
СК7.	Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.	ПРН 12.	Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.
СК8.	Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.	ПРН 9.	Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.
СК10.	Здатність оцінювати	ПРН 4.	Демонструвати навички виявлення проблем та

	виконувати роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.		обґрунтування управлінських рішень.
		ПРН 6.	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
СК11.	Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.	ПРН 5.	Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
		ПРН 8.	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.
		ПРН 11.	Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.
СК12.	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.	ПРН 3.	Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.
		ПРН 4.	Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень
		ПРН 6.	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
СК17.	Здатність ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей бізнесу, недостовірності звітності, недотримання законодавства, збереження й використання його ресурсів.	ПРН 19.	Вміти визначати ризики та зменшувати їх вплив щодо недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК3.			ПРН11.	
ЗК4.	ПРН3.	ПРН4.		
ЗК5.	ПРН3.			
ЗК9.	ПРН3.			ПРН16.
СК 1.		ПРН4., ПРН5., ПРН8.		

СК 2.		ПРН6., ПРН8.	
СК 3.	ПРН3.	ПРН5.	
СК 7.		ПРН12.	
СК 8.			ПРН9.
СК 10.		ПРН4., ПРН6.	
СК 11.		ПРН5., ПРН8.	ПРН11.
СК 12.	ПРН3.	ПРН4., ПРН6.	
СК 17.		ПРН 19.	

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття
1.	Підприємство як суб'єкт господарювання	2					2	2	2	2				2
2.	Управління підприємством	2	2	2			2	2						2
3.	Персонал підприємства	4	2	2			2							4
4.	Основні фонди і виробничі потужності	4	2	2			4							8
5.	Оборотні засоби підприємства	4	2	2			4							8
6.	Нематеріальні ресурси і активи	2					2							4
7.	Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства	2	2	2			2							6
8.	Організація виробництва	4	2	2			4							4
9.	Інфраструктура підприємства	4	2	2			2							4
10.	Регулювання, прогнозування та планування діяльності підприємства	4	2	2			4							4
11.	Маркетингова діяльність. Якість продукції	4	2	2			2							4
12.	Продуктивність, мотивація і оплата праці	4	2	2			4							4
13.	Витрати на виробництво. Собівартість продукції	4	2	2			4	4	2	2				8
14.	Ціни на продукцію: встановлення і регулювання	4	2	2			4							8
15.	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	10	4	6			6	4	2	2				8
	Проведення консультації	2				2								
	Проміжний контроль						4							
	Підсумковий контроль (для екзаменів)						8							30
	Разом:	60	28	30		2	60	12	6	6				108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання

Визначення, цілі й напрями діяльності підприємства. Класифікація і структура підприємств. Види та напрями діяльності підприємств. Правові засади функціонування підприємства. Добровільні форми об'єднання підприємств. Внутрішнє і зовнішнє середовище підприємства. Підприємництво як сучасна форма господарювання. Галузева структура економіки.

Тема 2. Управління підприємством

Сутність і функції процесу управління підприємством як складною системою. Структура системи управління, її класифікаційні ознаки. Різновиди управління на підприємстві. Методи управління підприємством. Організаційна структура управління підприємством. Вищі органи державного управління підприємствами. Шляхи удосконалення управління підприємством.

Інноваційні підходи до управління сучасними підприємствами: аутсорсинг, діджиталізація, віртуалізація та реінжиніринг.

Тема 3. Персонал підприємства

Поняття про трудові ресурси, персонал, кадри підприємства. Класифікація і структура персоналу підприємства. Показники наявності та руху персоналу. Визначення планової чисельності окремих категорій персоналу. Кадрова політика і система управління персоналом. Зарубіжний досвід управління персоналом.

Тема 4. Основні фонди і виробничі потужності

Сутність, структура і класифікація основних фондів. Оцінка вартості основних фондів. Показники руху основних засобів. Фізичне й моральне зношення. Просте відтворення основних фондів. Амортизація. Показники використання основних фондів. Розширене відтворення основних фондів. Виробнича потужність: види та методи визначення. Особливості основних фондів і виробничих потужностей у залежності від галузевої приналежності підприємств. Шляхи поліпшення використання основних фондів на підприємстві.

Тема 5. Оборотні засоби підприємства

Сутність, склад та структура оборотних засобів. Джерела утворення оборотних засобів. Нормування оборотних засобів. Показники використання оборотних засобів. Характеристика оборотних засобів підприємств різних галузей. Шляхи поліпшення використання оборотних засобів.

Тема 6. Нематеріальні ресурси і активи

Сутність і склад нематеріальних ресурсів. Характеристика об'єктів промислової та інтелектуальної власності. Оцінювання вартості й амортизації нематеріальних активів. Нематеріальні активи, що створені підприємством.

Тема 7. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства

Інвестиції: сутність, види і характеристика. Загальні принципи й етапи івестування на підприємствах. Оцінка ефективності інвестицій. Управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Інновації: поняття, види і характеристика. Методики визначення економічної ефективності інновацій. Оцінка сукупного економічного ефекту від інновацій.

Тема 8. Організація виробництва

Техніко-технологічна база виробництва: складові та тенденції розвитку. Класифікація виробничих процесів. Принципи організації виробництва. Організаційні типи виробництва. Виробничий і технологічний цикли. Способи поєднання технологічних операцій. Методи організації виробництва. Суспільні форми організації виробництва. Специфіка організації виробництва підприємств різних галузей національної економіки.

Тема 9. Інфраструктура підприємства

Поняття, види і значення інфраструктури підприємства. Система технічного обслуговування виробництва: загальна характеристика. Ремонтне господарство. Інструментальне господарство. Транспортне господарство. Енергетичне господарство. Складське господарство. Соціальна інфраструктура підприємства. Сутність та класифікація виробничої інфраструктури АПК, морегосподарського комплексу, підприємств транспортного комплексу.

Тема 10. Регулювання, прогнозування та планування діяльності підприємства

Мета й принципи державного регулювання економіки. Напрями і методи державного регулювання економіки. Методологічні основи планування. Класифікація методів планування. Стратегічне планування. Тактичне планування. Оперативне планування. Бізнес-планування.

Тема 11. Маркетингова діяльність. Якість продукції

Маркетингова діяльність підприємства: принципи, концепції, стратегія і тактика. Якість і конкурентоспроможність продукції підприємства. Підходи до визначення якості та конкурентоспроможності на підприємствах різних галузей народного господарства. Стандартизація і сертифікація продукції. Стандартизація і сертифікація продукції в АПК, у морегосподарському комплексі, на підприємствах транспортного комплексу.

Державний нагляд за якістю продукції та внутрішньовиробничий технічний контроль якості на підприємстві. Розрахунок економічного ефекту як наслідку підвищення якості продукції. Чинники підвищення якості та конкурентоспроможності продукції підприємства.

Тема 12. Продуктивність, мотивація і оплата праці

Поняття продуктивності праці. Виріток і трудомісткість. Методи визначення виробітку. Факторне дослідження приросту продуктивності праці. Мотивація праці на підприємстві. Оплата праці: сутність, функції. Державна політика у сфері оплати праці. Форми оплати праці.

Тема 13. Витрати на виробництво. Собівартість продукції

Загальна характеристика витрат підприємства. Класифікація витрат підприємства. Підходи до класифікації витрат на підприємствах у залежності від специфіки діяльності та галузевої належності. Поняття собівартості продукції. Особливості визначення собівартості товарів та послуг на підприємствах АПК, морегосподарського комплексу, на підприємствах транспортного комплексу.

Планування собівартості продукції підприємства. Калькулювання собівартості продукції. Значення і шляхи зниження собівартості продукції в умовах ринкової економіки.

Тема 14. Ціни на продукцію: встановлення і регулювання

Сутність і функції ціни. Система цін і їх класифікація. Зовнішні та внутрішні чинники впливу на формування ціни. Стратегія і тактика ціноутворення. Особливості ціноутворення на товари та послуги підприємств, що мають різну галузеву належність. Законодавче регулювання і контроль за ціноутворенням згідно із законодавством України. Державна політика ціноутворення та соціальний захист населення.

Тема 15. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Дохід і прибуток підприємства, схеми їх формування та розподілу. Особливості формування та розподілу прибутку на підприємствах різних галузей народного господарства. Прибутковість діяльності підприємств, показники, що її характеризують. Суть та оцінка загального фінансово-економічного стану підприємства. Ефективність виробництва: суть, види і показники. Показники, резерви і чинники підвищення ефективності виробництва. Шляхи підвищення ефективності на підприємствах АПК, морегосподарського комплексу, на підприємствах транспортного комплексу та інших.

5.2. Тематика семінарських (практичних, лабораторних) занять.

Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання.

- Тема 2. Управління підприємством.
 Тема 3. Персонал підприємства.
 Тема 4. Основні фонди і виробничі потужності.
 Тема 5. Оборотні засоби підприємства.
 Тема 6. Нематеріальні ресурси і активи.
 Тема 7. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства.
 Тема 8. Організація виробництва.
 Тема 9. Інфраструктура підприємства.
 Тема 10. Регулювання, прогнозування та планування діяльності підприємства.
 Тема 11. Маркетингова діяльність. Якість продукції.
 Тема 12. Продуктивність, мотивація і оплата праці.
 Тема 13. Витрати на виробництво. Собівартість продукції.
 Тема 14. Ціни на продукцію: встановлення і регулювання.
 Тема 15. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

Загальний обсяг СРС з дисципліни «Економіка підприємства» для денної форми навчання становить 60 год., а для заочної форми 108 год.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з дисципліни:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручника, довідкової літератури;
- підготовка до семінарських занять;
- вивчення окремих питань, що винесені на самостійне опрацювання;
- розв'язання практичних завдань;
- виконання тестових завдань;
- підготовка доповідей та написання рефератів;
- підготовка студентів до проведення поміжного (модульного) контролю та екзамену.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин денна форма навчання	Форми звітності
1.	Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручника, довідкової літератури	8/6	Конспект лекцій
2.	Підготовка до семінарських занять	18/6	Усна відповідь
3.	Вивчення окремих питань, що винесені на самостійне опрацювання, в т.ч. - конспектування, - розв'язання задач, - виконання тестових завдань	16/56	Усна відповідь, конспект
4.	Підготовка доповідей та написання рефератів	6/10	Доповідь, реферат
5.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4	-
6.	Підготовка до екзамену	8/30	-
	Разом	60/108	

Завдання для індивідуальної самостійної роботи студентів подано у силабусі дисципліни.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання та окрім завдання визначених до кожної теми передбачає написання реферату на одну із запропонованих тем. Разом з тим у студент може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних

інтересів та погодити її з викладачем. Також за бажанням студент може написати декілька рефератів протягом семестру для підвищення загальної оцінки за курс.

Окрім цього замість написання реферату можуть бути зараховано прослуховування курсів і у відповідності до теми навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus та інших. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю: усне опитування

6.2. Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота

6.3. Форми підсумкового контролю: екзамен

6.4. Засоби діагностики результатів навчання: подано у силабусі навчальної дисципліни

6.5. Критерії оцінювання результатів навчання: подано у силабусі навчальної дисципліни

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

1. Ноутбук, проектор, мультимедійна дошка.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела:

1. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 488 с.
2. Дмитрієв І.А. Економіка підприємства: навч. посіб. для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків: ХНАДУ, 2018. 292 с.
3. Економіка підприємства: навч. посіб. / О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О. Болтянська. Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с.
4. Єгорова І.Г., Матукова Г.І., Приймак Н.С. Економіка та організація діяльності підприємств: навч. посіб. Львів: Магнолія. 2019. 330 с.
5. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 728 с.
6. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб. / Пугач А.М., Демчук Н.І., Довгаль О.В., Крючко Л.С., Тягло Н.В. Миколаїв: Швець В.М. 2018. 348с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3097/1/Інноваційний%20розвиток.pdf>
7. Козик В.В., Гавриляк А.С., Петрушка Т.О. Організація виробництва: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 256 с.
8. Куц Л.Н. Капітал підприємства: формування та використання. Опорний конспект лекцій. Тернопіль, ТНЕУ, 2019. 105 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38436/1/kucz2019.pdf>
9. Лисак О.І., Андрєєва Л.О., Завадських Г.М. Ціноутворення: курс лекцій. Мелітополь: Люкс, 2020. 193 с.
10. Маслак О.І., Воробйова Л.Д. Економіка виробничого підприємства. ЦУЛ, 2019. 172 с.
11. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства: підручник. URL: http://www.srinest.com/book_1322.html.
12. Причепа І.В. Економіка підприємства. Самостійна та індивідуальна робота студентів: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2017. 145 с.
13. Соломіна Г.В. Економіка підприємства: практикум. Дніпро: Біла К.О. 2020. 142 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/4372/1/Соломіна%20Практикум.pdf>
14. Управління персоналом: підручник / О.М. Шубалий, Н.Т. Рудь, А.І. Гордійчук, І.В. Шубала, М.І. Дзямучич, О.В. Потьомкіна, О.В. Середя; за заг. ред. О. М. Шубалого. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ. 2018. 404 с. URL: <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-03/Управління%20персоналом%20підручник%202018.pdf>
15. Харченко Т., Щегда А. Економіка підприємства: збірник тестів та задач. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 240 с.

8.2. Допоміжні джерела:

1. «Діджиталізація міжнародного економічного розвитку»: зб. матеріалів студентської наук.-практ. Інтернет-конф.; 16 січня 2020 р., м. Київ. Київ: КНЕУ, 2020. 392 с.
2. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. К. : КНЕУ, 2013. 779 с.
3. Бедринець М.Д., Довгань Л.П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2018. 292 с. URL: <http://dcmaup.com.ua/assets/files/finansi-pidpriemstv-2018.pdf>
4. Бурик А.Ф. Планування діяльності підприємства. ЦУЛ, 2017. 260 с.
5. Геращенко І.О. Інноваційний потенціал підприємства: навч.-метод. посіб. Харків: НТУ ХПІ. 2017. 157 с. URL: <http://web.kpi.kharkov.ua/bapm/wp-content/uploads/sites/28/2018/06/lekN..pdf>
6. Державне регулювання економіки: конспект лекцій. Одеса, 2019. URL: http://eprints.library.odku.edu.ua/id/eprint/5343/1/ZhavnerchykOV_Derj_reg_ek_KL_2019.pdf
7. Дідківська Л.І. Державне регулювання економіки: навч. посіб. Міністерство освіти і науки України. 6-е вид., випр. і допов. К.: Знання, 2016. 214 с.
8. Захарчук О.В. Сучасний стан та перспективи розвитку основних виробничих засобів сільського господарства. *Економіка АПК*. 2019. № 11. С. 49-58.
9. Капінос Г.І., Бабій І.В. Операційний менеджмент: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 351 с.
10. Лабурцева О.І. Зниження витрат підприємства за допомогою аутсорсингу: зарубіжний досвід. *Інвестиції: практика та досвід*. № 3. 2020. С. 5-9. DOI: 10.32702/23066814.2020.3.5
11. Михасюк І.Р. Державне регулювання економіки: підручник. Львів: Магнолія плюс, В.М. Піча, 2016. 215 с.
12. Мулик Т.О., Материнська О.А., Пльонсак О.Л. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 287 с.
13. Окландер М.А., Чукурна О.П. Маркетингова цінова політика: підручник. Київ: Центр учбової літератури. 2020. 284 с.
14. Останкова Л., Літвінов Ю., Літвінова Т. Ціноутворення в умовах ринку: підручник. Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
15. Панченко М. Управління якістю. ЦУЛ, 2018. 228 с.
16. Петруня Ю.Є., Петруня В.Ю. Менеджмент: навч. посібник. Дніпро: Університет митної справи та фінансів. 2019. 104 с. URL: http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/3495/1/Петруня_Менеджмент.pdf
17. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність. ЦУЛ, 2018. 414 с.
18. Райтер Н.І. Власний капітал як основа здійснення господарської діяльності сільськогосподарських підприємств. *Бізнес-навігатор*. 2018. Вип. 1 (2). С. 188-192.
19. Рум'янцев А.П., Рум'янцева Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 298 с.
20. Сазонець І.Л., Федорова В.А. Інвестування: підручник. Центр навчальної літератури, 2019. 312 с.
21. Сорока Л.М., Захарченко В.І. Методичне забезпечення оцінки результативності комерційної діяльності підприємства. Актуальні проблеми економіки і менеджменту: теорія, інновації та сучасна практика: монографія, книга п'ята / [за ред. д.е.н., проф. Кузнецова Е.А.]. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 364 с.
22. Сорока Л.М., Захарченко В.І., Гутарева Ю.В. Оцінка ефективності та надійності систем управління підприємством на основі методу максимальної правдоподібності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент»*. Випуск 44. 2020. С. 83-95. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2020/44-2020/12.pdf>
23. Сорока Л.М., Шевченко О.Я. Фінансова безпека як функціональна складова економічної безпеки підприємства. *Збірник наукових праць: Освіта, економіка, управління: сучасний стан та інновації* Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2021. Вип. 6. С. 64-71.
24. Телишевська Л.І., Коледіна К.О. Особливості оцінки ефективності інноваційних проектів з різним терміном будівництва. *Молодий вчений*. № 8 (60). 2018. С. 400-404. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/8/83.pdf>

25. Щетініна Л.В., Рудакова С.Г., Лобунець І.С. Негрошова мотивація персоналу як спосіб підвищення ефективності його роботи. *Проблеми економіки*. 2018. № 2. С. 268-275. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2018_2_37
26. Юхимченко П. Конкурентоспроможність підприємства: підручник. ЦУЛ, 2020. 320 с.

8.3. Інтернет-ресурси:

1. Про оплату праці: Закон України від 20.04.95 № 144/95 (зі змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 17. ст. 121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Господарський кодекс України від 12.01.2019 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
3. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 23.02.93 р. № 3792-XII (зі змінами і доповненнями). URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_1999_07_16/T379200.html.
4. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 23.12.93 № 3769-XII (зі змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7, ст. 32. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
5. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 23.12.93 № 3770-XII (зі змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7, ст. 34. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>.
6. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 23.12.93 № 3771-XII (зі змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 7, ст. 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>.
7. Про встановлення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати: Закон України від 20.10.2009 р. № 1646-VI (зі змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 4. ст. 19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1646-17#Text>.
8. Про оплату праці: Закон України від 02.04.1995 р. № 144/95-ВР (зі змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 17. ст. 121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31.12.1999 р. № 318 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.
10. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. №1561-XII. (зі змінами та доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. ст. 646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.